P9_TA(2022)0355

# Pristop EU k upravljanju vesoljskega prometa – Prispevek EU za reševanje globalnega izziva

**Resolucija Evropskega parlamenta z dne 6. oktobra 2022 o pristopu EU k upravljanju vesoljskega prometa – Prispevek EU za reševanje globalnega izziva (2022/2641(RSP))**

(2023/C 132/14)

*Evropski parlament*,

— ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 15. februarja 2022 z naslovom Pristop EU k upravljanju vesoljskega prometa – prispevek EU za reševanje globalnega izziva (JOIN(2022)0004),

— ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 11. novembra 2020 o usmeritvah za evropski prispevek k določitvi ključnih načel za svetovno vesoljsko gospodarstvo,

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 22. februarja 2021 z naslovom Akcijski načrt za sinergije med civilno, obrambno in vesoljsko industrijo (COM(2021)0070),

— ob upoštevanju smernic odbora OZN za miroljubno rabo vesolja za dolgoročno vzdržnost vesoljskih dejavnosti z dne 20. junija 2019,

— ob upoštevanju vprašanja Komisiji o upravljanju vesoljskega prometa (O-000035/2022 – B9-0022/2022),

— ob upoštevanju člena 136(5) in člena 132(2) Poslovnika,

— ob upoštevanju predloga resolucije Odbora za industrijo, raziskave in energetiko,

A. ker je upravljanje vesoljskega prometa za Unijo strateškega pomena in prispeva k zagotavljanju varnega, zanesljivega in avtonomnega dostopa do vesolja, vračanja iz njega in njegove uporabe, zagotavlja dolgoročno trajnost vesolja ter spodbuja in zagotavlja trajno konkurenčnost vesoljske industrije EU;

B. ker se je v zadnjih letih znatno povečalo število vesoljskih operacij, satelitov v orbiti in odpadkov; ker ta razvoj dogodkov eksponentno povečuje tveganja za varnost vesoljskih operacij v orbiti in trajnost vesolja; ker bi to lahko ogrozilo storitve, ki jih zagotavljajo komponente vesoljskega programa Unije;

C. ker so se pojavili novi industrijski trendi, ki so privedli do bolj komercialnih pristopov k uporabi vesolja, novih nejavnih akterjev, ki vstopajo v vesoljski sektor, načrtovanih in potekajočih izstrelitev tako imenovanih megakonstelacij v nizko zemeljsko orbito in drugih komercialnih trendov, kot je vesoljsko rudarjenje;

D. ker nekatere tehnologije ponujajo zanesljive rešitve glede vesoljskega prometa, zastojev in tveganja trkov; ker so bile razvite številne inovacije v EU ter zasebne in javne pobude za odkrivanje odpadkov in njihovo sledenje; ker so (samodejno) izogibanje trčenjem vesoljskih plovil, preprečevanje in zmanjševanje vesoljskih odpadkov, njihova sanacija ter tehnike odstranjevanja vesoljskih odpadkov učinkovita orodja, za katera je potreben ustrezen regulativni in izvedbeni okvir;

E. ker vesoljski program Unije vključuje komponento za spremljanje razmer v vesolju, ki vsebuje podkomponento za nadzor in spremljanje v vesolju, ta pa je operativni steber za upravljanje vesoljskega prometa;

F. ker za razliko od drugih (prometnih) sektorjev pri upravljanju vesoljskega prometa ni enako obsežnega celovitega mednarodnega regulativnega okvira s podrobnimi pravili in tehničnimi specifikacijami, pač pa obstajajo samo prostovoljne smernice;

1. pozdravlja načrtovane ukrepe, opisane v skupnem sporočilu z naslovom Pristop EU k upravljanju vesoljskega prometa – prispevek EU za reševanje globalnega izziva;

**četrtek 6. oktobra 2022**

2. pozdravlja nedavni razvoj dogodkov v vesoljskem sektorju, ko so na trg vstopajo nova podjetja, in tržno uvajanje storitev, ki jih zagotavljajo različne komponente vesoljskega programa Unije;

3. poudarja, da so povečanje vesoljskih operacij, številnost vesoljskih akterjev in doslej največje povečanje velikosti satelitskih konstelacij satelitov kvantitativni vidiki, ki predstavljajo resne izzive, in da je treba te izzive obravnavati, predvsem tako, da se sprejmejo preventivni ukrepi ter razvijejo in uporabijo napredne, avtomatizirane tehnologije, kot je samodejno izogibanje trkom; v zvezi s tem poudarja, da so umetna inteligenca, visokozmogljivostno računalništvo in strojno učenje prave omogočitvene tehnologije za potrebne postopke avtomatizacije in sledenja;

4. poudarja, da so za ustrezno upravljanje vesoljskega prometa potrebni podatki, ki temeljijo na kvantitativnih parametrih in merilnih orodjih, v ta namen pa je treba povečati tudi število in kakovost senzorjev, zagotoviti zanesljivo izmenjavo podatkov in napredek na področju odpadkov;

5. poudarja, da mora EU za razvoj vesoljskega sektorja sprejeti strateški in ambiciozen pristop, ki bo zajemal regulativne vidike, mednarodno razsežnost in storitve nadzora in spremljanja v vesolju;

6. poudarja, da se je treba zavzemati za mednarodno priznano opredelitev upravljanja vesoljskega prometa, da bi zagotovili enotno razumevanje vseh parametrov in tako prispevali k varnosti vesoljskih operacij v vse bolj natrpanem vesolju;

7. meni, da bi moral jasen regulativni okvir za vesoljske dejavnosti služiti kot podlaga za enake konkurenčne pogoje za vesoljske dejavnosti po vsej EU in celovit okvir za zavezujočo evropsko zakonodajo o vesolju, da bi zagotovili varne in zanesljive vesoljske operacije; poziva Komisijo, naj oblikuje sklop pravil, standardov, tehničnih specifikacij in smernic EU ter naj jih dejavno spodbuja/promovira (tudi) na mednarodni ravni;

8. poudarja, da je treba varnost in zaščito upoštevati že v fazi zasnove, vesoljske izstrelitve in sredstva pa morajo temeljiti na vgrajeni trajnostnosti, a tudi opozarja, da se dosedanji primeri dobre prakse in smernice ne uporabljajo v zadostni meri, razdrobljenost pa ne vodi k učinkovitemu obsežnemu pristopu; poudarja, da bi bilo treba te spremembe zasnovati skrbno in jasno, da bi podprli hitro mednarodno uvajanje in preprečili pretirano upravno breme za vesoljsko industrijo;

9. poziva Komisijo, naj upošteva tako civilne kot tudi obrambne/varnostne potrebe, oceni vpliv razvoja upravljanja vesoljskega prometa na evropske javne in zasebne deležnike ter se posvetuje z deležniki iz držav zunaj EU;

10. poziva Komisijo, naj brez poseganja v avtonomijo Unije vzpostavi stik s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami;

11. poziva Komisijo, naj okrepi storitve Unije za nadzor in spremljanje v vesolju v zvezi z zbranimi podatki, analizami ponovnega vstopa in razdrobljenosti ter nadalje razvija podatkovno zbirko EU za nadzor in spremljanje v vesolju, vključno z odkritimi, katalogiziranimi in predvidenimi premiki vesoljskih objektov;

12. poudarja, da je treba podpreti razvoj izboljšanih zmogljivosti storitev nadzora in spremljanja v vesolju ter spodbujati raziskave in inovacije na področju upravljanja vesoljskega prometa;

13. poudarja, da so vesoljski odpadki pereč problem in da je v zvezi s tem potrebno ukrepanje; zato poziva Komisijo, naj še naprej vlaga v raziskave in uporabo tehnologij za zmanjšanje odpadkov, tako da izkoristi vse možnosti za unijsko financiranje raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti prek programa Obzorje Evropa, Cassini-Huygensove misije za raziskovanje vesolja, pilotnih projektov, vključno s sinergijo med različnimi programi EU in nacionalnimi skladi ter s kombiniranjem teh programov in nacionalnih skladov, in, kolikor je mogoče, sredstev Evropske vesoljske agencije;

14. poziva Komisijo, naj si z vsemi političnimi in diplomatskimi sredstvi, vključno s sodelovanjem z OZN, prizadeva za razvoj celovitega mednarodnega pristopa za uporabo skupnih standardov in pravil ter izvajanje konkretnih rešitev za upravljanje vesoljskega prometa na svetovni ravni;

15. spodbuja Komisijo, naj olajša sodelovanje EU pri sporazumu OZN o reševanju ([1]), konvenciji o odgovornosti ([2]) in konvenciji o registraciji ([3]);

16. poziva Komisijo, naj do leta 2024 predlaga zakonodajo o upravljanju vesoljskega prometa, vključno z upravljanjem sistema in odgovornostih predlagane Agencije EU za vesoljski program ter naj na podlagi vmesnega pregleda večletnega finančnega okvira 2021–2027 in sedanjega vesoljskega programa Unije v naslednji vesoljski program vključi upravljanje vesoljskega prometa;

17. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Komisiji, podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, Svetu ter vladam in parlamentom držav članic.

---

([1]) Sporazum o reševanju astronavtov, vračanju astronavtov in vračanju objektov, izstreljenih v vesolje iz leta 1967.
([2]) Konvencija o mednarodni odgovornosti za škodo, ki jo povzročijo vesoljski objekti iz leta 1971.
([3]) Konvencija o registraciji objektov, izstreljenih v vesolje, iz leta 1974.